

Odotustila

ELÄVIEN ELÄINTEN KÄSITTELY JA TEURASTAMON ULKOALUE

Kuljetus erotusaitaan, erotukset ja kuljetus teurastamolle tuottavat porolle stressiä. Se ja ruhjeet (=vertymät) huonontavat lihan laatua. Asiallinen eläinten käsittely ennen teurastusta on yksi laadukkaan toiminnan kulmakivistä. Teurastamolle tuodaan vain terveitä poroja. Sairaiden porojen kuljetus teurastamoon on sallittua vain eläinlääkärin luvalla. Loukkaantuneet porot teurastetaan ensimmäisinä, sitten vasat ja viimeisenä raavaat.

Eläimillä pitää olla rauhalliset oltavat. Teurastamon aluetta kiertävä aita ja lukittava portti estävät ulkopuolisten kulkijoiden, koirien, kettujen jne. tulemista teurastamolle. Riittävä lepuutus ja ruokinta odotusaidoissa auttavat eläinten palautumista.

Vasat ja raavaat (= aikuiset) on hyvä pitää eri aitauksissa. Tuttu vaadin vasojen seassa voi rauhoittaa vasoja. Eri erotuksista tulevat eläimet sijoitetaan eri aitauksiin, ettei toisilleen vieraiden porojen välille tule liikaa arvojärjestystappeluja ja ruhjeita.

Teurastamon aitauksia.

Peuravasojen (eli merkitsemättömien) merkintään suositellaan teuraspiltoja korvamerkkien leikkaamisen asemesta. Erityisesti pakkasella ei korvien loveamista tule tehdä. Lisämerkkeinä voidaan käyttää eläinten merkintään tarkoitettua maalia tai muovipiltaa, jos peltisen piltan pysyminen korvassa arveluttaa. Myös vasamerkinnässä käytettävän kaulapannan voi jättää vasalle poistettavaksi vasta teurastamolla.

Peltinen teuraspiltilta.

Eläimet kannattaa ruokkia heti teurastamolle tuomisen jälkeen, jolloin ne rauhoittuvat syömään ja märehtimään. Jäkälä, säilörehu tai kuiva heinä eivät täytä pötsiä liikaa. Eläinsuojelulain mukaan eläin on ruokittava, jos se joutuu odottamaan teurastusta yli 12 tuntia. Vettä (tai puhdasta lunta) on oltava jatkuvasti tarjolla. Janoinen poro voi olla jopa kilon kevyempi teuraspainoltaan ja sen talja irttaa huonosti. Lämmitettävät juomakupit ovat paras ratkaisu eläinten juottamiseen.

Teurastamon aitausten on oltava turvallinen poroille. Niissä ei saa olla esim. törröttäviä nauvoja tai rikkiäisiä lautoja. Eläimille on oltava riittävästi tilaa, vähintään 1 m²/vasa ja 2 m²/raavas. Eläinten enimmäismäärät on merkittävä karsinoiden selkeästi. Odotusaitauksen jakaminen pienempiin osastoihin ja niiden numerointi on hyvä käytäntö, joka helpottaa eläinten purkamista autoista ja niiden elävänä tarkastamista. Odotusaitauksen pohja vaikuttaa eläinten puhtauteen. Kuorike, puuhake tai sepeli ovat parhaita pohjamateriaaleja. Aitauksien pohjat puhdistetaan tai pintamateriaali uusitaan vuosittain. Puhdistamista helpottaa, jos aitauksiin mahtuu ajamaan traktorilla tai pienkuormaajalla.

Kuja odotustilasta päin kuvattuna.

Odotusaitausten jakaminen karsinoihin ja niiden numerointi helpottaa porojen autoista purkamista ja elävänä tarkastusta.

Teuraseläinten kunto ja terveydentila sekä hyvinvointi on tarkastettava päivittäin aamulla ja illalla ja tarvittaessa useamminkin. Eläinsuojeluasetus 7.6.1996/396, 11 luku, 38§

Huomattavan sairas, vahingoittunut tai loukkaantunut sekä vieroittamaton eläin on teurastettava viipymättä, kuitenkin viimeistään teurastamoon tai teurastuspaikkaan saapumista seuraavan kahden tunnin aikana. Ennen teurastusta edellä tarkoitetut eläimet on säilytettävä erillään muista eläimistä. (Eläinsuojeluasetus 1996/396) 'Eläimiä, jotka eivät pysty kävelemään, ei saa raahata teurastuspaikalle, vaan ne on lopetettava paikassa, jossa ne makaavat' (Lopetusasetus 1099/2009 liite 3, artikla 1.11)

Useimmilla teurastamoilla on ennen varsinaista tainnutustilaa erillinen odotustila eli tila mistä porot otetaan yksitellen tainnutettavaksi. Poroja siirretään tainnutuspaikalle (koskee myös tainnutustilan yhteydessä olevaa odotustilaa) vasta, kun niiden teurastus voidaan viipymättä aloittaa. Eläimiä ei saa odotuttaa tainnutustilassa (Eläinsuojeluasetus 40 §).

Odotustila.

Porojen liikuttelu pienissä ryhmissä helpottaa käsittelijän työtä. Lajitovereiden seura tuo myös poroille turvaa. Poroja siirretään odotus- eli kiinniottotilaan maltillinen määrä kerrallaan ruhjeiden välttämiseksi. Odotus- eli kiinniottotilan ja sinne johtavan kujan tulisi olla hyvin valaistu ja meluton, pohja ei saa olla liukas. Hyvät olosuhteet nopeuttavat ja helpottavat eläinten käsittelyä. Lopetusasetuksen mukaan odotuskarsinassa on oltava tasainen lattia ja umpinaiset seinät ja se on suunniteltava niin, että eläimet eivät voi jäädä loukkuun eivätkä joutua tallatuiksi.

Teurastusjärjestyksessä ensimmäisenä teurastetaan porot, joiden terveydentilassa on mitään poikkeavaa, sekä vasat. Myös odotustilassa rauhattomasti käyttäytyvät porot tulee pyrkiä teurastamaan ensimmäisten joukossa

Poroja käsitellään rauhallisin liikkein. Kiinniotto toteutetaan tarvittaessa useamman henkilön voimin. Porojen käsittelyssä ei käytetä lyömistä tai potkimista, raajoista kiskomista, saporosta vääntämistä tai herkkään ruumiinosaan kohdistuvaa kipua aiheuttavaa painetta.

Lähteet: Hyvät käytännöt poroteurastuksessa – laitosteurastus, 2019

Linkki oppaaseen: [Hyvät käytännöt poroteurastuksessa - laitosteurastus by Paliskuntain yhdistys - Issuu](#)

Kuvat: Karoliina Majuri ja Mari Ronkainen